

Michael Holbek maler et levende portræt af to danske porcelænsrivaler

Foto: Ib Helles Olesen

LONE KÜHLMANN

08.11.2025

BØGER // ANMELDELSE – “I *Den blå ild – Rivalerne* brillerer Michael Holbek med rivaliseringen mellem Danmarks to store porcelænsfabrikker og kunstnerne bag, Fanny Garde og Arnold Krog,” skriver Lone Kühlmann.

Den blå ild – Rivalerne

Forfatter: Michael Holbek

Forlag: Politikens Forlag

Udkom d. 16. oktober 2025.

Der er noget nærmest gammeldags hyggeligt over Michael Holbeks roman *Den blå ild – Rivalerne*. Selv om handlingen bestemt ikke altid er hyggelig. Det er lige dele virksomhedsportræt(ter) og udviklingsroman.

Rivalerne er de historiske personer Arnold Krog fra Den Kongelige Porcelænsfabrik og Fanny Garde fra Bing og Grøndahl, og den blå ild er selvfølgelig den, de kæmper

med for at perfektionere porcelænets motiver, farve og den blå glasur.

Deres opvækst er vidt forskellig. Arnolds far er inspektør på jernstøberiet i Frederiksværk og styrer både støberi og familien med de to sønner så stramt og suverænt, at jeg igennem langt det meste af fortællingen om Arnolds barndom troede, at han var moderløs. Det var han nu ikke. Hans mor havde bare ikke nogen rolle i familien.

Michael Holbek

DEN BLÅ ILD
Rivalerne

Roman Politikens Forlag

Faren har let til piskan og er livet igennem utilfreds med Arnolds sværmeriske natur. Drengen fortaber sig i skove og enge og sine nærstudier af dyr fra sommerfugle til rådyr og harer.

Fanny vokser op i en kærlig og børnerig præstefamilie. Først på Fyn og siden i Nordsjælland. Hendes milde far tager sig af børnene og sin hustru, men han ser sig selv som hyrden, og dem som hjorden, han skal retlede. Han er slet ikke en despot som Arnolds far, men hans ord er lov, og i hans verdensbillede skal piger opdrages til at styre et hus, og drenge skal have uddannelse. Fanny må gerne tegne, men det er uden betydning.

Romanens to hovedpersoners veje krydses tilfældigt, da de er store børn, og Fannys kærlige hjem bliver en åbenbaring for unge Arnold. Det er et glimrende fortælle-mæssigt greb, der gør, at de to romanen igennem har gensidig sympati, selv om skæbnen gør dem til rivaler.

Jeg vil som læser gerne vide mere om selve den research, bogen bygger på. Hvor meget er fakta, og hvor meget fiktion. Men det hører naturligvis ikke hjemme i selve romanen.

Michael Holbeks fine tidsbillede

Michael Holbek giver et meget fint tidsbillede fra slutningen af 1800-tallet, industrialiseringen og alle de gennemgribende ændringer, den bragte med sig. Menneskers samfundssyn, deres syn på hinanden og ikke mindst deres syn på sig selv. Vi taler meget om skam og skyld, men *Den blå ild* minder overbevisende om, hvor utroligt snævre rammerne var dengang. Som altid var det værst for kvinder, men for mænd med andre ambitioner end at være gode forsørgere og familieoverhoveder var livet også en evig kamp.

Arnold gør et økonomisk godt parti, men forfatteren giver et overbevisende portræt af en mand fuldkommen uden evner til at imødekomme hustruens behov, hverken fysisk eller psykisk, og det gør begges liv til et helvede. Han vil gerne, men han kan ikke. Han er irriteret over, at familien tager alt for meget tid fra hans arbejde med porcelænet, som på det tidspunkt fylder alle hans vågne tanker. Han er i gang med at perfektionere det musselmaledede stel, som stadig den dag i dag findes i mange hjem både herhjemme og i udlandet.

Fanny undslipper med nød og næppe – under uhyggelige omstændigheder – et planlagt ægteskab. Hendes brødebetyngede far giver hende lov til at komme på

tegneskole, og hun bliver i stand til at forsørge sig selv. Hun er helt på det rene med, at det betyder, at hun må vinke farvel til tanken om mand og børn.

Ingen mand ville have en kvinde, der tænkte på andet end ham. Hun er dygtig, arbejder hårdt og stiger i graderne indtil hun ender som, hvad vi vel i dag ville kalde designchef på Bing og Grøndahl. Hun står bag Hejrestellet og senere det berømte Mågestel.

Med sig har hun hele vejen ungdomsveninden den adelige Effie, men ingen af dem overskrider grænsen mellem samarbejde og venskab. De har måske hverken viljen eller modet. Sideløbende bliver Arnold under en rejse i syden rystet over de følelser, det vækker i ham, da en lille trækkerdreng byder sig til. Han flygter i rædsel. Tilbage til det porcelæn, som styrker hans ambitioner og ikke forstyrrer hans sjælefred.

Michael Holbek har tydeligvis styr på sine karakterer, og han holder fortællingen i et billedrigt sprog, der bringer minder om datidens romaner. Flere gange under læsningen blev jeg mindet om Vilhelm Bergsøes roman *Fra den gamle fabrik*. Ikke så sært, da Bergsøes far var administrator på Den Kongelige Porcelænsfabrik, og han trækker på sine barndomserindringer i sin skildring af fabrikken. *Den gamle fabrik* kan findes gratis på nettet, hvis man ikke har den stående i sin reol. Den kan man hygge sig med, mens man venter på fortsættelsen af *Den blå ild*.

[Klik dig videre til mange flere boganmeldelser her.](#)

Michael Holbek

Politikens Forlag

LONE KÜHLMANN

Lone Kühlmann er journalist og forfatter. Hun har bestredet en række tillidsposter, bl.a. som formand for TV2Danmark 1995-99.

POV Overblik

Støt POV's arbejde som uafhængigt medie og modtag **POV Overblik** samt dagens udvalgte tophistorier alle hverdage, direkte i din postkasse.

- Et kritisk nyhedsoverblik fra ind- og udland
- Indsigt baseret på selvstændig research
- Dagens tophistorier fra POV International
- I din indbakke **alle hverdage** kl. 12.00